

Pagina 3 • Boekentoren gescand

Met de renovatie van het hoofgebouw in zicht sloot de bibliotheek van de Universiteit van Gent zich aan bij Google Library.

Pagina 4 • Scholloopbanen

Nu het nieuwe schooljaar is begonnen kunnen de eerste gegevens worden geoogst van het nieuwe cohortonderzoek COOL 5-18. 70.000 leerlingen worden in hun schoolloopbaan gevolgd met een 'basis dataverzameling'. Onderzoekers kunnen vragen toevoegen.

Pagina 5 • CBS-methodoloog en bijzonder hoogleraar Ger Sniijkers

De vorig jaar in Utrecht benoemde hoogleraar Ger Sniijkers zoekt naar collega's in de sociale wetenschappen om de bedrijvenstatistiek met een multidisciplinaire aanpak op een hoger plan te brengen.

Pagina 6 • Virtuele erfgoedgemeenschappen in Vlaanderen

Een digitale erfgoedroute op een handapparaat aanbieden voor leden van een erfgoedgemeenschap; dat wil het Vlaamse project Erfgoed 2.0.

EN VERDER

Agenda.....	2
Nieuws.....	3
Achtergrond.....	4
Ontwikkelingen.....	7
Column.....	8
Gelezen.....	8

Schuivende panelen in Europese landen

Data-archieven in beweging

Data-instituten in verschillende Europese landen zijn betrokken bij fusies en reorganisaties. Verbreding lijkt de trend in de sociale wetenschappen. De Britse Arts and Humanities Data Service wordt juist in zijn voortbestaan bedreigd.

In Zweden en Zwitserland zijn er plannen om het werkterrein van de data-archieven in de sociale wetenschappen uit te breiden binnen het kader van nieuwe organisaties, die aan een universiteit worden verbonden. De Zweedse Social Science Data Service (SSD) wordt omgevormd tot Swedish National Data Service (SND) en zal het onderdeel menswetenschappen, dat volgens directeur Iris Alfredsson altijd al tot het mandaat behoorde, met nieuw elan gaan aanpakken. Ook volksgezondheid komt in het pakket. Over de financiering van de plannen, inclusief een uitbreiding van zes naar rond vijftien medewerkers, wordt nog onderhandeld met de universiteit van Göteborg die als favoriet eindigde voor de 'hosting' van de SND. 'Er wordt nu eerst met hen gepraat, met als inzet een overeenkomst in oktober. Daarna komt misschien Stockholm in beeld', aldus Alfredsson. De universiteit wordt geacht een derde van het toekomstige budget bij te dragen.

Soortgelijke onderhandelingen zijn juist afgesloten in Zwitserland, waar het nationale sociaalweten-

schappelijke archief SIDOS wordt gekoppeld aan de universiteit van Lausanne en eveneens onder een nieuwe naam zijn horizon gaat verbreden. 'Het was wel even slikken voor Zürich', zegt interimdirecteur Reto Hadorn, 'maar we zullen er alles aan doen om ook hen financieel en anderszins betrokken te houden'. In Zwitserland worden organisaties op het gebied van surveyonderzoek geïntegreerd in het qua omvang verdubbelde instituut dat afdelingen krijgt voor diensten, dataverzameling en data-analyse. Hadorn ziet in de ontwikkelingen in Zwitserland en elders een bevestiging dat het belang van elektronisch databeheer steeds meer erkenning krijgt, maar waarschuwt ook dat die steun breekbaar

is: 'Gelden voor data concurreren altijd met gelden voor onderzoek; dat is een constante'.

Met die keerzijde wordt het Britse data-archief voor de mens- en geesteswetenschappen AHDS geconfronteerd, dat draait op financiële bijdragen van de onderzoeksraad AHRC en het Joint Information Systems Committee JISC. De onderzoeksraad kondigde eind maart aan na jaren de geldkraan dicht te draaien: 'Onderzoekers in de arts and humanities hebben de afgelopen tien jaar belangrijke kennis en deskundigheid op IT-gebied ontwikkeld, waardoor de oorspronkelijke context nu is veranderd', aldus een verklaring. Voor de archeologen blijft de raad een archief steunen,

maar dat zal onder een nieuwe vlag opereren. Medio juni meldde JISC dat het na het besluit van de AHRC niet als enige de lasten zou kunnen dragen. Ook JISC zou zijn bijdrage beëindigen.

Gerelateerde organisaties en bloggers bestrijden de motivatie van de onderzoeksraad: het belang van de AHDS ligt niet in ict-kennis maar in langetermijn archivering. Een internetpetitie op een speciale site van de Prime Minister was half augustus door 1028 Britten getekend. AHDS-directeur Sheila Anderson vindt het nog te vroeg om te zeggen of bij de AHDS echt per 1 april 2008 het licht uit gaat. 'Wij zoeken alternatieve bronnen en mogelijkheden om onze diensten op betaalde basis in de benen te houden'.

In Duitsland tenslotte is het Zentralarchiv voor sociaal onderzoek ZA dit jaar opgegaan in één organisatie met het informatiecentrum IZ en het centrum voor surveyonderzoek en methodologie ZUMA, onder de naam German Social Science Infrastructure Services GESIS. (MdG)

International Polar Year 2007-2008

Het vierde International Polar Year sinds 1882 werd in maart officieel geopend, tegelijk in Parijs en een aantal arctische locaties zoals dit Ice Hotel in het Noord-Zweedse Jukkasjärvi. Vijftig duizend mensen uit 63 landen zijn betrokken bij 228 projecten om de beide polen en hun gedrag beter te begrijpen. De nadruk ligt op interdisciplinariteit, met een 'actieve inbreng van de sociale wetenschappen', volgens de mondiale wetenschapsraad ICSU die het onderzoekprogramma aanduidt als 'een van de meest ambitieuze internationaal gecoördineerde onderzoekspanningen ooit'. Om

de weelde aan data te beheren die uit het programma voortkomt is een internationale samenwerking van de grond gekomen met als Europese component IPYDLE (International Polar Year Data Legacy Europe), dat bij de Europese Commissie heeft aangeklopt voor financiering. Het Duitse Alfred Wegener Institut is pri-

mus inter pares binnen het IPYDLE-consortium. Nederlandse partners zijn het instituut voor zeeonderzoek NIOZ en DANS (Data Archiving and Networked Services), dat het beheer van de dataerfenis in de alfa- en gammasfeer coördineert. (MdG)

www.ipy.org

Internationaal dataforum in oprichting

Op een conferentie in Peking in juni zijn stappen afgesproken die moeten leiden tot de officiële oprichting van een International Data Forum (IDF) in 2009.

Een internationaal forum zou nodig zijn om te helpen bij het ontwikkelen van databronnen op wereldschaal en van een internationale onderzoekagenda, zo meldt het conferentieverslag. Tegelijk zou het op moeten passen om niet het werk over te doen van organisaties die zich al inspannen voor coördinatie en uitwisselbaarheid van data. Het zou daarom verbonden moeten zijn met een al bestaande organisatie als de International Social Science Council. Het forum zou zich vooral nuttig kunnen maken door leemtes op te sporen tussen de bestaande databronnen en de behoeftes vanuit internationaal onderzoek, door databronnen op een rij te zetten, de beschikbaarheid van data in de wereld aan de orde te stellen en kennis te delen voor een wereldomspannende data-infrastructuur.

De bijeenkomst in Peking werd

bijgewoond door vertegenwoordigers van 22 landen, waaronder naast veel leden van de OECD ook rising economies als gastland China, India, Brazilië en Korea en ontwikkelingslanden als Bolivia, Zuid-Afrika en de Filippijnen. Financiers waren de nationale organisaties voor (sociale) wetenschap van de VS, het VK, Canada, Duitsland, Nederland en China.

Er werd in Peking een oprichtingscommissie benoemd met als Nederlands lid DANS-directeur Peter Doorn. De commissie kreeg de opdracht zichzelf uit te breiden met nieuwe leden die voor een betere spreiding moeten zorgen over landen en disciplines. In 2008 moet er een werkprogramma met financieringsplan liggen op basis waarvan in het voorjaar van 2009, tijdens het Global Social Science Forum, de officiële oprichting kan plaatsvinden. (MdG)

e-data: gratis voor wie het wil

e-data@research is het kwartaalblad in Nederland over data en onderzoek in de alfa- en gammawetenschappen. Wilt u e-data@research als onderzoeker of student voortaan gratis ont-

vangen? Geef dan uw adresgegevens door aan het secretariaat: edata@dans.knaw.nl. U kunt het daar ook melden wanneer u geen prijs zou stellen op toezending.